

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра філософії права та юридичної логіки

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор НАВС
полковник поліції
Станіслав ГУСАРЄВ
St. Veresin 2023

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ УПРАВЛІНЦЯ

Статус дисципліни – обов'язкова

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 28 «Публічне управління та адміністрування»

Спеціальність – 281 «Публічне управління та адміністрування»

Освітньо-професійна програма – Публічне управління та адміністрування

Форма здобуття вищої освіти – заочна

Мова навчання – українська

Форма підсумкового контролю – залік

Київ – 2023

Розробники програми:

Наталія ПОЛУДЬОННА, професор кафедри філософії права та юридичної логіки, кандидат психологічних наук, доцент;

Марія РОГОВЕНКО, доцент кафедри філософії права та юридичної логіки, кандидат педагогічних наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ від 07 вересня 2023 року, протокол № 2

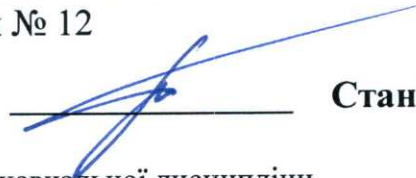
Завідувач кафедри філософії права та юридичної логіки

Віталій КРАВЕЦЬ

Схвалено науково-методичною радою НАВС від 22 вересня 2023 року, протокол № 12

Голова науково-методичної ради

Станіслав ГУСАРЄВ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).

протокол засідання кафедри

протокол науково-методичної ради

від __. __ 202__.

від __. __ 202__.

Завідувач кафедри

Голова НМР

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).

протокол засідання кафедри

протокол науково-методичної ради

від __. __ 202__.

від __. __ 202__.

Завідувач кафедри

Голова НМР

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).

протокол засідання кафедри

протокол науково-методичної ради

від __. __ 202__.

від __. __ 202__.

Завідувач кафедри

Голова НМР

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни є дидактичні засади методики педагогічної майстерності фахівців з публічного управління та адміністрування.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти основ педагогічної майстерності для розв'язання складних задач і проблем у сфері публічного управління та адміністрування.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- засвоєння теоретичних положень основ педагогічної майстерності;
- формування первинних навичок оволодіння педагогічною майстерністю у професійній діяльності управлінця;
- усвідомлення ролі та значущості педагогічної майстерності у процесі виконання професійних обов'язків у сфері публічного управління та адміністрування.

Пререквізити: філософія управління, психологія управління, мовленнєва культура управлінця, сучасні методології науково-управлінських досліджень.

Постреквізити: стратегія проведення переговорів, етичні основи управлінської діяльності.

Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми

За результатами опанування навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність управлінця» здобувачі вищої освіти набувають інтегральну, загальні та фахові компетентності.

Інтегральна компетентність:

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК03. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

Фахові компетентності:

ФК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

ФК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

ФК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого

самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

Програмні результати навчання:

ПРН08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

ПРН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

Знання, уміння, навички

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- сутність, складові педагогічної майстерності та їх характеристику;
- критерії та рівні педагогічної майстерності;
- методи педагогічної майстерності управлінця;
- специфіку та стилі педагогічного спілкування;
- види та компоненти педагогічної техніки;
- шляхи формування педагогічної майстерності.

вміти:

- визначати основні складові педагогічної майстерності;
- ефективно застосовувати методи педагогічної майстерності в публічному управлінні та адмініструванні;
- здійснювати педагогічне спілкування у професійній діяльності;
- обирати та застосовувати у професійній діяльності різні види та компоненти педагогічної техніки;
- конструювати оригінальні та доцільні прийоми педагогічної взаємодії.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	заочна форма здобуття вищої освіти	
	д/б	ксф
Кількість кредитів ECTS – 1	рік підготовки	
	1	1
	Семестр	
Загальна кількість годин – 30	Лекції	
	2	2
	Семінарські	
	4	4
	Практичні	
	2	2
	Самостійна робота	
	22	22
	Вид контролю	
залік	залік	

3. Тематичний план

№ з/п	Назви тем	Нормативний обсяг годин	з них:				
			Усього годин з викладачем	з них:			Самостійна робота
				Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	
1.	Педагогічна майстерність у публічному управлінні	14	4	2	2		10
2.	Методи педагогічної майстерності фахівця з публічного управління та адміністрування	16	4		2	2	12
Всього годин		30	8	2	4	2	22
Форма підсумкового контролю: <u>залік</u>							

4. Плани семінарських та практичних занять

Тема 1. Педагогічна майстерність у публічному управлінні (2 год.)

Навчальні питання до семінарського заняття:

1. Сутність педагогічної майстерності управлінця.
2. Мовлення як основний засіб педагогічної майстерності управлінця.
3. Майстерність організації педагогічної взаємодії.
4. Педагогічна техніка як складова педагогічної майстерності управлінця.

Тема 2. Методи педагогічної майстерності фахівця з публічного управління та адміністрування (4 год.)

Навчальні питання до семінарського заняття:

1. Поняття методу педагогічної майстерності.
2. Словесні методи педагогічної майстерності.
3. Наочні методи педагогічної майстерності.
4. Практичні методи педагогічної майстерності.

Навчальні питання та завдання до практичного заняття:

1. Скласти словник термінології з педагогічної майстерності.
2. Використовуючи літературні джерела, підібрати висловлювання відомих педагогів про значущість педагогічної майстерності.
3. Сформулювати власне педагогічне кредо, використовуючи такий вислів: «Для мене як управлінця найголовніше ...».
4. Схематично відобразити складові педагогічної майстерності управлінця.

5. Завдання для самостійної роботи

5.1. Практикум

1. Скласти структурні блок-схеми по темі лекції.
2. Скласти словник категоріально-поняттєвого масиву з навчальної дисципліни.
3. Охарактеризувати компоненти педагогічної майстерності та простежити їх взаємозв'язок.
4. Скласти перелік якостей, які становлять основу педагогічної майстерності управлінця для успішної професійної діяльності. Визначте професійно не бажані якості управлінця.
5. Визначте критерії педагогічної майстерності управлінця. Запропонуйте показники для оцінки педагогічної майстерності за цими критеріями.
6. Ознайомтеся з різними класифікаціями стилів спілкування. З'ясуйте, які критерії автори поклали в основу своїх класифікацій. Що об'єднує ці системи? Які ознаки є найсуттєвішими для кожного зі стилів?
7. Змоделювати кілька педагогічних ситуацій, в яких управлінець організував би спілкування за такими стилями:

- 1) спілкування на підставі захоплення спільною діяльністю;
- 2) стиль педагогічного спілкування, що ґрунтується на дружньому ставленні;
- 3) стиль спілкування – дистанція;
- 4) спілкування – залякування;
- 5) стиль – загравання.
8. Сформулювати основні вимоги до техніки і культури мовлення управлінця.
9. З перерахованих професійних умінь управлінця обрати шість, які, на вашу думку, відіграють вирішальну роль у встановленні емоційних контактів під час виконання професійних обов'язків:

1. Вербальні	8. Прогностичні
2. Самопрезентаційні	9. Гностичні
3. Організаторські	10. Експресивні
4. Конструктивні	11. Інформаційні
5. Аналітичні	12. Перцептивні
6. Рефлексивні	13. Імпровізаційні
7. Невербальні	14. Дидактичні

10. Сформулювати визначення педагогічної техніки та її основних компонентів. Розкрити значення педагогічної техніки в роботі управлінця.

11. Заповнити таблицю:

Методи педагогічної майстерності	Характеристика методів педагогічної майстерності
Словесні	
Наочні	
Практичні	

12. Опрацювати рекомендовані джерела інформації з навчальної дисципліни.

6. Індивідуальні завдання (не передбачені навчальним планом)

7. Методи навчання

Методи навчання: бінарні, частково-пошукові; *словесні методи* (лекція, розповідь-пояснення), *наочні* (ілюстрація), *практичні* (репродуктивні, проблемно-пошукові, інтерактивні (дискусія); інформаційні й евристичні, складання коментованої схеми навчального питання, метод термінологічного вправлення.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю – усне та письмове опитування. Контроль самостійної роботи здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань, передбачених програмою.

Методи поточного контролю:

- усне опитування (бліц-опитування, фронтальне опитування);
- робота за індивідуальними завданнями;

- тестування;
- поняттєве вправляння;
- групові завдання, що передбачають розв'язання або підготовку проблемних ситуацій.

При поточному контролі оцінюються усні виступи, вирішення практичних завдань і тестів, творчі й проектні роботи.

Методи підсумкового контролю: усна відповідь або тестування.

При підсумковому контролі застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, F, FX).

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Накопичення балів з тем за усі види робіт			Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
max 60%			max 40 %	max 100 %
			Залік	
Тема 1	Тема 2	Самостійна робота	40	100
15	15	30		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

Програми та силабус навчальної дисципліни, мультимедійна система з можливостями візуальної презентації навчальних матеріалів у вигляді слайдів та аудіо-/відео-, тексти лекції, навчально-методичні матеріали на офіційному вебпорталі НАВС «Дистанційні курси».

10. Перелік контрольних питань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

1. Сутність педагогічної майстерності.
2. Складові педагогічної майстерності.
3. Гуманістична спрямованість як найголовніша характеристика педагогічної майстерності управлінця.
4. Професійна компетентність управлінця як основа його педагогічної майстерності.
5. Здібності до педагогічної діяльності як елемент педагогічної майстерності.
6. Рівні педагогічної майстерності.
7. Критерії педагогічної майстерності.
8. Шляхи удосконалення педагогічної майстерності управлінця.
9. Характеристика педагогічних здібностей.
10. Поняття педагогічної техніки та її види.
11. Елементи педагогічної техніки – культура зовнішнього вигляду, культура педагогічного спілкування, психологічна саморегуляція, культура мовлення.
12. Характеристика внутрішньої педагогічної техніки управлінця.
13. Характеристика зовнішньої педагогічної техніки управлінця.
14. Шляхи формування педагогічної техніки управлінця.
15. Мовлення як основний засіб педагогічної майстерності управлінця.
16. Різновиди педагогічного мовлення.
17. Техніка і культура мовлення управлінця.
18. Структура педагогічного мовлення: інформаційний, виразний, впливовий компоненти.
19. Голос та дикція управлінця.
20. Основні вимоги до техніки і культури мовлення управлінця.
21. Методи формування педагогічної техніки управлінця.
22. Елементи акторської майстерності в професійній діяльності управлінця.
23. Значення психотехніки у діяльності управлінця.
24. Педагогічний такт та його роль у професійній діяльності управлінця.
25. Майстерність педагогічного спілкування.
26. Рівні й стилі педагогічного спілкування.

27. Характеристика перцептивної сторони педагогічного спілкування.
28. Шляхи подолання бар'єрів у педагогічному спілкуванні.
29. Способи комунікативного впливу: переконання і навіювання.
30. Стилi педагогічної взаємодії у професійній діяльності управлінця.
31. Майстерність організації педагогічної взаємодії.
32. Поняття методу педагогічної майстерності.
33. Словесні методи педагогічної майстерності.
34. Особливості використання словесних методів у професійній діяльності управлінця.
35. Наочні методи педагогічної майстерності.
36. Особливості застосування наочних методів у професійній діяльності управлінця.
37. Практичні методи педагогічної майстерності.
38. Особливості взаємодії управлінця з аудиторією.
39. Педагогічна майстерність вирішення конфліктних ситуацій.
40. Педагогічне самовиховання та професійний саморозвиток управлінця.

11. Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Основи педагогічної майстерності: практикум / Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. – Вінниця: «Твори», 2019. – 240 с.
2. Бесєдіна Л. М., Сторубльов О. І. Педагогічна майстерність, активні методи навчання та методична робота у навчальних закладах : методичний посібник. Видання 2-є, перероблене і доповнене. –К. : Логос, 2009.–204 с.
3. Вихрущ В. О.Методика педагогіки : [навч. посіб.] / В. О. Вихрущ. – Т.: Крок, 2011. – 440 с.
4. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : навч. посібн. - К.: ЦУЛ, 2011 – 400 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту : <http://www.culonline.com.ua>.
5. Волошин М. Д. Методика викладання у вищій школі [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / М. Д. Волошин, Л. П. Ларичева, Я. М. Черненко ; Дніпродзержин. держ. техн. ун-т (ДДТУ). – Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2014. – 260 с.
6. Зязюн І. А., Крамущенко Л. В., Кривонос І. Ф., Мирошник О. Г., Семиченко В. А. Педагогічна майстерність: підручник / Академія педагогічної майстерності / Іван Андрійович Зязюн (ред.). – 3-тє вид., допов. і переробл. –К. : СПД Богданова А. М., 2008. – 376 с.
7. Каплінський, В. В. Методика викладання у вищій школі [Текст] : навч. посіб. / В. В. Каплінський. – Вінниця : Нілан, 2015. – 223 с.
8. Кузьмінський А. І. Становлення професіоналізму педагога вищої школи (У бесідах і роздумах) [Текст] / А. І. Кузьмінський, С. В. Омеляненко. – Черкаси : [б. в.], 2013. – 228 с.
9. Лавріненко О. А. Педагогічна майстерність в історико-педагогічному вимірі: теорія, практика, поступ : монографія / Національний

педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – 328 с.

10. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посібн. – К.: ЦУЛ, 2007 – 232 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту : <http://www.culonline.com.ua>.

11. Пащенко М.І. Педагогіка : навч. посібн. – К.: ЦУЛ, 2014 – 228 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту : <http://www.culonline.com.ua>.

12. Пихтін Н.П. Основи педагогічної техніки: навч. посібн. – К.: ЦУЛ, 2013 – 316 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту : <http://www.culonline.com.ua>.

13. Потапюк, Л. М. Методика викладання [Текст] : навч. посіб. / Л. М. Потапюк. – Луцьк : Луцький НТУ, 2012. – 264 с.

14. Практикум педагогічної майстерності : навч. посіб. / За ред. В. В. Олійника –К.: ТОВ «Етіс Плюс», 2008. – 184 с.

15. Турчин Т.М. Педагогіка мистецтва [Текст] : навч.-метод. посіб. / Турчин Т. М. ; Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка, Ф-т початк. навчання, Каф. теорії та методики мистец. навчання. – Чернігів : Десна Поліграф, 2015. – 91 с.

16. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи [Текст] : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – 2-ге вид., допов. – К. : Академвидав, 2014. – 454 с.

17. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача : навч. посіб. Харків : Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.

18. Кіліченко О. І. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / ІваноФранківськ, 2012. – 206 с.

19. Федорчук В. В. Основи педагогічної майстерності : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Видавець Зволейко Д., 2008. 140 с.

20. Педагогічна майстерність учителя : навч. посіб. / За заг. ред. В. М. Гриньової. Харків : «ОВС», 2006.

21. Бутенко Н. Ю. Комунікативна майстерність викладача : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2005.

22. Марченко О. Г. Основи педагогічної майстерності. Харків : Вид. група «Основа», 2009. 112 с.

23. Основи педагогічної майстерності: методичні рекомендації для студентів природничо-географічного факультету. Вінниця: ВДПУ, 2016. 122 с.

24. Основи менеджменту в галузі культури і мистецтва. Тексти лекцій для студентів спеціальності 025 Музичне мистецтво, / Укл. : Солдатенко О. І. Чернігів: Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, 2023. 112 с

Додаткова література:

25. Журавська Н. С. Методика навчання та виховання у вищих навчальних закладах країн Європейського Союзу та України: порівняльний аспект [Текст] : монографія / Н. С. Журавська. –Київ ; Ніжин : Лисенко М. М. [вид.], 2015. – 607 с.

26. Теличко Н. В. Теорія і методика формування основ педагогічної майстерності майбутнього учителя початкових класів [Текст] : монографія /

Теличко Наталія Вікторівна. – Київ : Кондор, 2014. – 521 с.

27. Шарата Н. Г. Теорія і методика управління інноваційно-педагогічною діяльністю у вищих навчальних закладах [Текст] : монографія / Н. Г. Шарата ; Миколаїв. нац. аграр. ун-т. – Миколаїв : Миколаїв. нац. аграр. ун-т, 2015. – 353 с.

28. Енциклопедія освіти / В.Г. Кремень (голов.ред.). – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

29. Науково-практичний коментар ЗУ «Про вищу освіту» (зб.ф.) / за ред. Молдован А.В. – К.: ЦУЛ, 2016. – 368 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту :<http://www.mon.gov.ua>.

2. Он-лайн бібліотека ТОВ «Центр навчальної літератури» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту : <http://www.culonline.com.ua>.

Підписи авторів РПНД:

Наталія ПОЛУДЬОННА

Марія РОГОВЕНКО